

Núm. 1

BUTLLETÍ INFORMATIU

Tardor 2001

PARC NATURAL DE SANT LLORENÇ DEL MUNT I L'OBAC · CENTRE DE DOCUMENTACIÓ I EDUCACIÓ AMBIENTAL

Voltant pel Parc

de Sant Llorenç del Munt i l'Obac



Medi Natural

Consells per a un Nadal
respectuós amb la natura

El Centre de Documentació
i Educació Ambiental

El Centre Excursionista
de Terrassa

Activitats al Parc

Activitats de tardor

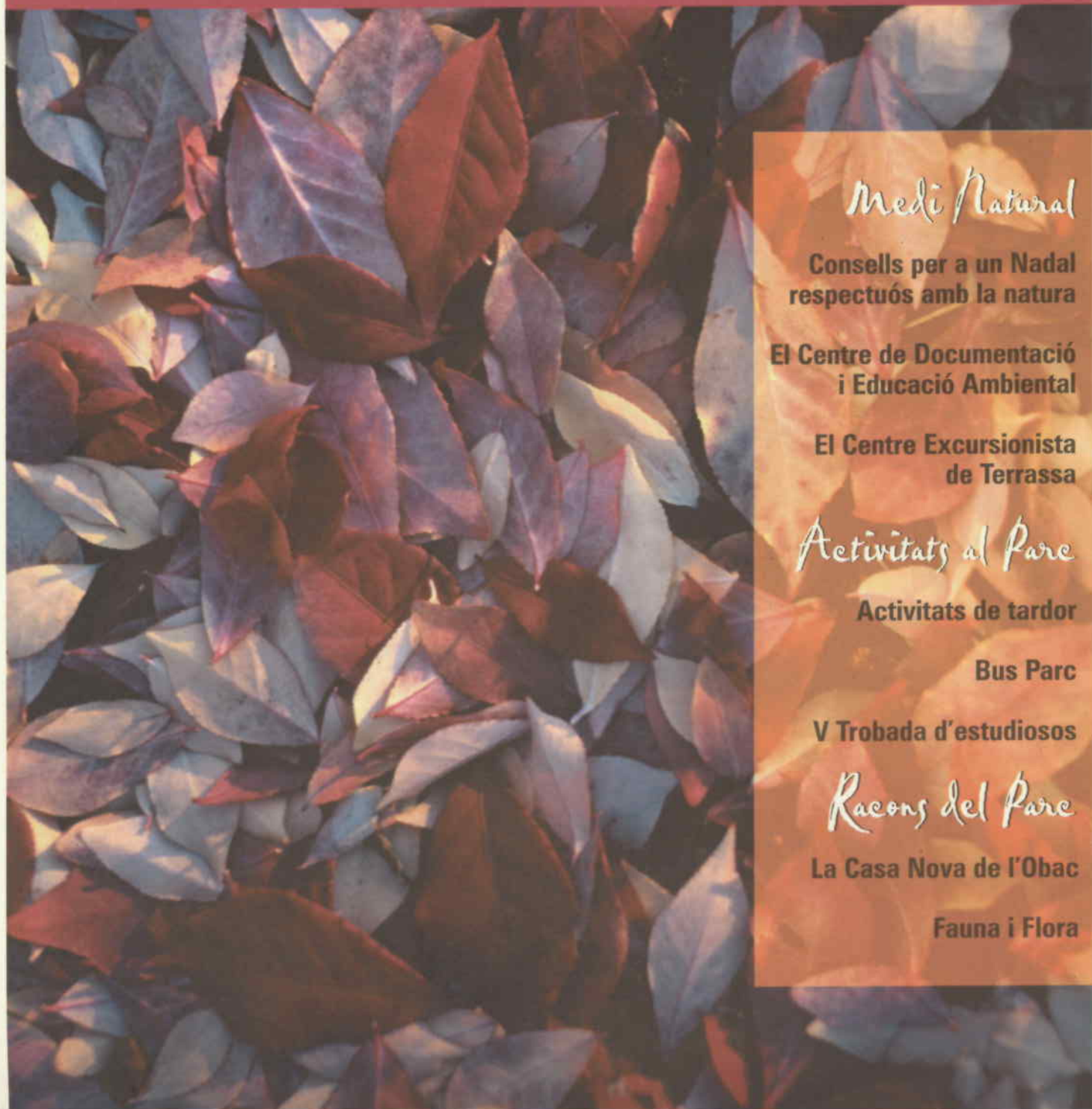
Bus Parc

V Trobada d'estudiosos

Racones del Parc

La Casa Nova de l'Obac

Fauna i Flora



Sentim satisfacció i il·lusió davant la posada en marxa d'aquest butlletí. Estem convençuts que serà útil, permetrà omplir un buit d'informació i afavorirà la difusió de tots els aspectes relacionats amb el parc de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

L'objectiu és explicar la fauna, la vegetació, la geologia, la climatologia, la història, els punts i llocs interessants, les activitats, la documentació, els serveis i els equipaments existents... És a dir, tractarem de recollir els aspectes coneguts i desconeguts d'un espai vital i dinàmic, que és un patrimoni important del nostre país i, sobretot, dels municipis del seu entorn.

Sant Llorenç del Munt i l'Obac forma part del nostre paisatge quotidià, part de la nostra vida i de la dels nostres avantpassats. Així, doncs, cal conèixer-lo millor i, per aquest motiu, volem introduir un mecanisme d'informació i fer participar la població local en la seva conservació, aconseguir que senti l'orgull de tenir aquest patrimoni natural i que sigui conscient de la necessitat de preservar-lo. El butlletí que avui us presentem té l'objectiu de donar a conèixer el parc i fer-lo nostre, una condició fonamental per aconseguir un major respecte envers el nostre entorn natural.

Credits

Redacció:
Centre de Documentació i Educació Ambiental d'Eco-Equip.

Col·labora:
Diputació de Barcelona Àrea d'espais naturals.

Edita:
Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Terrassa.

Disseny i maquetació:
Nexe Disseny Gràfic

Fotografies:
Antoni Comellas, Albert Montañá, Francesc Muntada

Impressió:
Impremta Dit i Fet

Han col·laborat en la redacció d'aquest número:
Jordi Pérez (Regidor de Medi Ambient de l'Ajuntament de Terrassa) · Salvador Pérez (Cap responsable del CDEA) · Anna M^a López (Tècnica del CDEA) · Àngel Casanovas (President del Centre Excursionista de Terrassa) · Pere Santaulària (CIMA S.L.) · Personal del Parc Natural · Consell Municipal de Medi Ambient



Medi Ambient



Impressió sobre paper reciclat

Consells per a un Nadal respectuós amb la natura

Fer el pessebre i guarnir la llar amb arbres i arbustos ornamentals són costums que acompanyen les celebracions nadalenques. La recollida abusiva d'arbres, arbustos, branques i molsa perjudica greument els nostres boscos.

El grèvol és una espècie protegida. No es permet recollir ni comercialitzar el que creix a Catalunya.

La molsa, s'utilitza per fer el pessebre, juga un paper ecològic important en els nostres boscos, ja que evita l'erosió i conserva la humitat.

Els avets o pícees utilitzats com a arbres de Nadal han esdevingut darrerament un producte de consum i es cultiven en vivers amb finalitats comercials. Quan compreu un arbre, proveu que porti l'etiqueta del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca que certifica que ha estat criat en un viver. Un cop utilitzat, no el llenceu: es pot reciclar per fer compost.

I, sobretot, es prohibeix tallar o desarrelar la vegetació dins el Parc Natural. És important respectar aquesta norma per tal de preservar l'equilibri ecològic d'aquest espai.

Entitats relacionades amb el nostre parc:

Centre Excursionista de Terrassa

Fundat l'any 1910
Nombre de socis: 2.900
Medalla d'Or de la Ciutat de Terrassa
Raval de Montserrat, 13 · Ap. de correus 491
08221 Terrassa (Barcelona)
Tel. 93 788 30 30 · Fax 93 788 69 06



Adherit a: Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, Federació Catalana d'Esports d'Hivern, Federació Catalana d'Espeleologia, Institució Catalana d'Història Natural, Societat Catalana de Micologia.

Seccions de: Ciències Naturals, Fotografia, Esquí, Investigacions Subterrànies, Excursionisme, Alta Muntanya, Infantil i Juvenil, Coral "Coral Bitayna".

Activitats: esports d'aventura (Extrem Team-campió del món), diada de germanor, marxa popular, caminada infantil-juvenil de Terrassa, escalades col·lectives per a veterans, diada de Sant Bernat del Menthon a la Mola, camins històrics, vocalia d'història, missa del gall a la Mola, travessades familiars, saló i concurs de fotografia, duatló de muntanya, sortides col·lectives d'excursionisme, sortides col·lectives d'esquí de muntanya.

Cursets, Conferències i Publicacions: de temàtica excursionista.

Centre de Documentació i Educació Ambiental (CDEA)

És un espai que pretén consolidar-se com a punt de referència i de suport a la tasca dels tècnics i dels ciutadans en general, així com a la tasca educativa, en concret, dins l'àmbit de l'educació ambiental.

Gestiona el Centre de Documentació del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i l'Agència de Serveis Energètics de Terrassa.

És un punt d'informació sobre temes ambientals que ajuda, assessora, informa, recull propostes, elabora programes i realitza activitats d'educació ambiental dirigides a tots els ciutadans.

Aquest centre funciona en servei de consulta i préstec.

Està al carrer Cisterna, 39, baixos 2a, 08221 Terrassa (Barcelona)

Tel.: 93 780 89 00 · 93 780 22 92

Fax: 93 789 31 10

E-mail: cdea@terrassa.org

Horari: de dilluns a divendres de 9 a 13h i de 15 a 18'30h.

Novetats bibliogràfiques al CDEA

Parcs naturals més enllà dels límits.

Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2000. 292 pàg. Ref. 1628
Llibre sobre l'exposició realitzada durant l'any 2000 sobre els parcs naturals de Catalunya, que es va completar amb un cicle de conferències sobre cada espai natural.

22 camins de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

Grau, Edmond. Terrassa: El Cau Ple de Lletres, 2000. 231 pàg. Ref. 1544
Recull de 22 camins de Sant Llorenç del Munt i l'Obac amb comentaris i mapes de cada caminada. Els itineraris estan molt detallats i ben explicats.

D'excursió 2.

Guiteras, Griselda; Huguet, Mònica. Les rutes de l'espai De Vacances de TV3. Barcelona: Pòrtic Editorial, 2000. 11 pàg. Ref. 1630

Llibre que recull diferents itineraris per Catalunya. Inclou la ruta Serra de l'Obac: amagatall de bandolers pel parc natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.



Itineraris autoguiats

Al setembre es va senyalitzar un nou itinerari autoguiat, titulat La Pedra Seca. Aquesta excursió ens porta a visitar unes barraques de vinya molt interessants i a conèixer de prop la història del segle XVII a les terres planes de Rellinars, al sector occidental del nostre parc.



Activitats de tardor

Durant la tardor es poden realitzar diferents activitats, promogudes per empreses concertades a fi de donar a conèixer els paratges naturals del parc. L'oferta inclou rutes plenes de llegendes i història, com la Ruta dels Bandolers, rutes didàctiques de caire naturalista i altres propostes que ens portaran als indrets més emblemàtics del parc. El programa amb les activitats concretes es pot trobar en tots els centres d'informació del parc o en els centres de divulgació dels diferents municipis.

Bus Parc

L'anomenat bus-Parc es torna a engegar i el seu funcionament tindrà una vigència de dos anys. La iniciativa, impulsada per l'ajuntament de Terrassa, compta amb el suport de l'Àrea d'Espais Naturals i l'Àrea de Turisme de la Diputació i amb la col·laboració de l'ajuntament de Mura. El servei inclou una guia a l'autobús i l'organització d'una excursió en el primer que arriba a Coll d'Estenalles. El bus cobrirà el seu recorregut durant tot l'any, excepte els mesos de juliol i agost. La llançadora que dona suport a Mura també arriba fins a Talamanca.

Camí de Lligabosses

S'ha iniciat la última fase del condicionament del camí de Lligabosses, que uneix la carretera BV 1221 (Terrassa - Talamanca) amb la BV 124 (Sant Llorenç Savall - Monistrol de Calders). Es preveu que les obres acabaran l'any 2002.



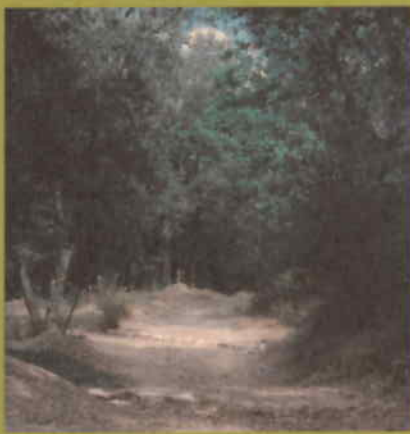
Programa Integrat d'Educació Ambiental

Per mitjà del Centre de Documentació i Educació Ambiental, l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Terrassa ha posat en marxa per al curs 2001-02 un seguit d'activitats dirigides als centres educatius i a les entitats ciutadanes del municipi. Nou de les activitats programades, es treballen temes de biodiversitat, indústria de muntanya, història, llegendes, etc., es fan al parc natural, tant a l'Obac com al Coll d'Estenalles. El darrer curs, uns 2.500 escolars van visitar el parc per participar en les activitats.

Recorregut pel camí vell de Terrassa a Rellinars

L'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Terrassa ha arranjat aquest camí amb diferents actuacions de senyalització, restauració del traçat, condicionament de diferents trams, col·locació d'esglaons i passeres, i estabilització del marge del torrent de la Font dels Lladres i de la riera de Galà.

Aquest és un camí de ferradura que uneix Terrassa amb Rellinars. El camí no és apte per a vehicles, només per a vianants. La seva longitud total és de 14 km. S'han editat tríptics d'informació del seu recorregut.



V Trobada d'estudiosos

El dia 23 d'octubre de 2001 es van celebrar a Castellar del Vallès la 5a Trobada d'estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, en què diferents investigadors i estudiosos van presentar 43 ponències relacionades amb temes com ara la gestió d'espais naturals, la fauna, la vegetació o l'ecologia.



Pla d'informació

Com s'havia fet altres anys, a primers d'octubre es va iniciar la campanya del Pla d'informació, que durarà fins a mitjan desembre. Aquest pla, fruit dels convenis signats amb els diferents ajuntaments de l'àmbit del parc, té l'objectiu de posar informadors a disposició dels visitants en dotze indrets diferents, els més visitats, del parc natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

Primeres actuacions en mesures antielectrocució

Amb el propòsit de minimitzar els impactes de la xarxa elèctrica sobre els ocells, a finals de l'any 2000 el Servei de Parcs Naturals va signar un conveni, pioner a Catalunya, de col·laboració amb l'empresa FECSA-ENDESA i amb la Universitat de Barcelona per aplicar mesures correctores i disminuir el risc d'electrocució d'ocells. La comissió de treball ja ha arribat a un consens en la manera de corregir determinades torres molt perilloses situades en llocs d'alt interès ornitològic i, durant aquesta tardor, ja s'han modificat les més perilloses.

Conveni d'escalada

A causa de l'impacte que la pràctica de l'escalada ha provocat els darrers anys en determinats indrets, el Servei de Parcs Naturals s'ha plantejat regular aquesta activitat, tot seguint una línia de consens entre els col·lectius implicats. Després de més de tres anys d'acostar posicions, a finals d'octubre es signa un conveni entre les entitats excursionistes i el Servei de Parcs. La finalitat d'aquest conveni és fer compatible la pràctica de l'escalada amb el manteniment dels valors ecològics i de la riquesa natural dels roqueters del parc.

Campanya de prevenció d'incendis

Dins la campanya de prevenció d'incendis, l'any 2001 s'han produït un total de 149 actuacions, de les quals 109 estaven relacionades amb temes de focs. Per mesos, cal destacar l'abril, amb 40 actuacions. La campanya, que es va iniciar per Setmana Santa, va comptar amb la col·laboració d'un total de 36 persones i va tenir un cost aproximat de 60 milions. Cal destacar el fet que hem tingut un estiu amb poques precipitacions (només al mes de juliol), menys encara que l'any 1994, famós per la seva sequera. En el conjunt de l'espai natural de Sant Llorenç, tres focs van cremar un total de 840 m² i, en la zona d'influència del parc, 23 focs van consumir unes 30 ha. Cal fer-se ressò de la importància dels mitjans humans, tant guaites com vigilants, per la seva gran professionalitat.

Presentació del Catàleg del Centre de Documentació i Educació Ambiental (CDEA)

L'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Terrassa ha editat i presentat el Catàleg del Centre de Documentació i Educació Ambiental, que conté més de 3.000 referències bibliogràfiques i de materials didàctics i videogràfics, relacionades amb temes mediambientals. Dins aquest catàleg hi ha un apartat referent al parc natural, amb més de 1.386 documents, llibres i mapes relacionats amb Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

Quan vàrem posar en marxa l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Terrassa, un dels objectius que ens vàrem plantejar va ser la millora de molts dels aspectes relacionats amb el parc de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, evidentment dins l'àmbit de les competències i actuacions on podíem desenvolupar les nostres accions.

Un d'aquests marcs d'actuació es centrava en la informació i la difusió, ja que gestionàvem el Centre de Documentació del Parc Natural i, per tant, disposàvem d'un instrument de divulgació important que funcionava des de feia molts anys.

Així, doncs, amb l'objectiu de revitalitzar-lo i millorar-ne el servei, vàrem centralitzar tots els centres de documentació en un sol punt de referència dins el Centre de Documentació i Educació Ambiental d'Eco-Equip, l'empresa responsable de gestionar el Centre de Documentació del Parc. Tot això volia dir que s'havia d'augmentar el nombre tant de recursos materials i personals com d'activitats, i calia millorar la difusió i la informació.

En aquests moments, hem ampliat les activitats relacionades amb el parc, hem editat un catàleg documental i bibliogràfic i ara presentem el Butlletí del Parc. Amb aquesta publicació, assolim els objectius que ens vàrem plantejar a l'inici del mandat, que consistien a informar la població, amb la col·laboració de les entitats excursionistes, i a convertir els temes relacionats amb el parc en un punt important de la nostra actuació. Ara ens cal mantenir-la, i millorar-la si cal: aquest és el nostre objectiu.

Espero i desitjo que aquest butlletí sigui un bon instrument d'informació, divulgació i participació, i que l'anem ampliant i millorant amb la col·laboració de tots.

Jordi Pérez i Solà

Regidor de Medi Ambient
de l'Ajuntament de Terrassa

Si estàs interessat en rebre aquest butlletí passat en contacte amb el CDEA, Cisterna, 39, baixos 2a. 08221 Terrassa. Tel. 93 780 89 00. cdea@terrassa.org

fem
bon
ambient

www.mediambient.terrassa.org

Flora

Orella d'ós (*Rhynchospora myrica*)

Es una planta endèmica dels Pirineus, molt present a Sant Llorenç. Creix únicament en terreny calcari, en roques ombrívoles i molsoses, al voltant dels 500-2000 m d'altitud. L'orella d'ós és una relíquia tropical de l'època terciària, quan al Mediterrani regnava un clima tropical. Antigament era molt utilitzada en medicina popular per les seves propietats contra la tos. A Sant Llorenç, se la pot trobar entre els 550 i els 1000 m d'altitud. Generalment creix als vessants nord i nord-oest, on es troben les comunitats més denses i en millor estat. No obstant això, també se la pot localitzar en orientacions sud, normalment en un estat més sec i pobre.



Fauna

Salamandra (*Salamandra salamandra*)

La salamandra és l'amfibi que més abunda al parc. Els seus hàbits són típicament nocturns i per reproduir-se cerca ambients molt humits i punts d'aigua permanents. Per aquest motiu també es poden trobar exemplars en els avencs i a les coves, on la humitat ambiental és elevada. En el parc, utilitza com a espais de reproducció basses més o menys permanents i, encara que no tant sovint, fonts amb un cert volum d'aigua. El festeig i la còpula de la salamandra es produeixen a la tardor, especialment en nits plujoses. La femella gesta els ous i, per "parir" les larves, s'apropa a un punt d'aigua, on aquestes completaran el seu desenvolupament. Les larves es poden observar des de finals d'octubre fins a principis de primavera.



La Casa Nova de l'Obac

Terrassa i Vacarisses (Vallès Occidental)

Situada en el marc únic i incomparable del parc natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, aquesta casa és un edifici d'arquitectura italiana de començaments del segle XIX. Propietat de la Diputació de Barcelona, l'edifici restaurat es va inaugurar l'any 1996.

Instal·lacions: aparcament per a autocars, àrea d'esplai amb aixopluc i lavabos, bar-restaurant La Pastora, tres aules amb capacitat per a 150 alumnes, sala de projeccions amb capacitat per a 50 persones, sala de reunions amb suport multimèdia i despatx annex, ascensor.

Exposició multimèdia interactiva El paisatge mediterrani. Audiovisual de teatre virtual La Magafada sobre l'Anella verda.

Activitats educatives, rutes guiades per al públic general, centre d'informació, productes d'artesania i publicacions del parc, servei de bar i restaurant.

Equip gestor de l'equipament, CIMA, S.L.

